

Mindig a minőség számít!

Az egyre keményebb versenykörülmények között – a ma már válságokkal terhelt ágazatban – a tejtermelés iránti elkötelezettség nem változott a Holstein Genetika Kft.-nél 2010-ben sem.

Cégünk a sperma-értékesítésben 7,3 %-os növekedést tudott elérni a szexált szaporítóanyaggal együtt a 2009. évhez képest.

Tőgybimbó-fertőtlenítő szerekből és a probiotikum termékekből az eladások gyakorlatilag nem változtak a múlt évben. A cég kitartott ugyanazon szakmai tevékenysége mellett, amely megalakulása óta kifejezetten a minőségi tejtermelés szolgálatát jelenti.

A Holstein Genetika Kft. folytatta a legkiválóbb tenyészbikák mélyhűtött spermájának forgalmazását. Az amerikai World Wide Sires, Ltd cég bikáitól 129 partnergazdaságban értékesítettünk szaporítóanyagot. Fontos kiemelni, hogy a vevőkapcsolatokat 2010-ben sikerült stabilan megtartani.

A forgalmazott bikák száma a hagyományos sperma esetén 118, szexált sperma esetén 44 volt. A legnépszerűbbek Marion, Mickey és Gabor, illetve Gabor, Cadet és Glen voltak.

Érdemes felhívni a figyelmet arra, hogy nemcsak holstein-fríz fajtájú bikáktól értékesítettünk szaporítóanyagot, hanem jersey, brown swiss, ayrshire és limuzin fajtájúaktól is. Természetesen a holstein bikák dominálnak a kínálatunkban.

A Kft. spermaeladásait jelentősen segítette a WMS számítógépes párosítási program. Ennek erősítésére és a rugalmas szolgáltatás biztosítására egész évben nagy gondot fordítottunk, sőt új, friss diplomás munkatársat is bevontunk. Vörös Imre tenyésztési menedzser 4408 nőivarú egyed küllemi bírálatát végezte el 2010-ben. Hazai tenyészetek vezetőinek 160 különböző párosítási programot adtak át a területi igazgatók. Ezek a szakmai anyagok Alföldi László és Szilágyi László gondozásában kerültek a gazdaságokba. Ők ketten 2010. június 27–29. között Hollandiában nemzetközi konferencián gyarapították ismereteiket a WMS programról. Összességében 2010-ben a WMS program segítségével mintegy 60.000 nőivarú egyed párosítása valósult meg és ezen szolgáltatással cégünk piacvezető Magyarországon.

A sperma importtal foglalkozó vállalkozások között a Holstein Genetika Kft. ismét vezető szerepet vívott ki magának.

Akác Balázs ügyvezető

Holstein Show Hódmezővásárhelyen

Az idei hódmezővásárhelyi kiállításra a felkészülés a Holstein Genetika esetében is hónapokkal a rendezvény előtt megkezdődött. A kiállításon való megjelenésünk mindig sajtóságos esemény, ami a stand megújításában, a hozzánk is kapcsolható állatok válogatásában és sok apróbb-nagyobb feladat elvégzésében testesül meg.

Valóban fontos terület számunkra a tenyészállat bemutatón történő színvonalas megjelenés elősegítése. A Holstein Show-ra történő felkészülésben természetesen a vezető szerep a tenyésztő gazdaságoké, de avatott szakember segítségét tudjuk felajánlani részükre, hiszen sokrétű szakmai-üzleti kapcsolatban állunk.

Lassan hagyománynak tekinthető, hogy a World Wide Sires németországi leányvállalata (WWS Germany) szakértője ellátogat hozzánk egy hónappal a kiállítás előtt. Idén Eike Spangenberg úr töltött velünk

néhány napot április elején. Az időbeli és szervezési korlátok miatt végül kilenc tenyészet előkészületeibe tudott bekapcsolódni, amelyek a következők voltak: Bicskei Mg. Zrt., Agnómia Kft., Deszk, Hód-Mezőgazda Zrt., Hódmezővásárhely, Bóly Zrt., Bicsérdi Aranymező Mg. Zrt., Biharnagybajomi Dózsa Mg. Zrt., Körös 2000 Kft., Szeghalom, Geo-Fríz Kft., Onga, Geo-Milk Kft., Sárospatak.

A felkeresett tehenészetekben az állományszemle, a kölcsönös szemegyztetés, véleménycsere, esélylatolgatás mellett számos hasznos ötlet hangzott el a kiállításra való felkészülés jegyében, a minél jobb szereplés érdekében.

A show-bíróként és embrió-termelőként is ismert német szakember látogatása végén igen elismerően nyilatkozott holstein-fríz tenyésztésünk színvonaláról, és nemzetközileg is figyelemre méltónak ítélte az általa tapasztalt minőséget és az előkészületeket.

Ezúton is kívánunk a Holstein Show valamennyi szereplőjének szép bemutatkozást és jó eredményeket!

A TENYÉSZÉRTÉK-BECSLÉS EREDMÉNYEI

Megújult, sokszínű kínálat

Elevenítsünk fel egy tényt a közelmúltból: 2005. májusában 14H3831 MARION tenyészbikánk színpadra lépett, és mindjárt át is vette a vezetést a tejmenység-ranglistán! Most, hat év elteltével saját fiának adja át a vezető pozíciót, amit azóta töretlenül őrzött. Az új listavezető sajnos nem forgalmazható Európában, azonban két további Marion-fiú ugyancsak magára irányította a figyelmet. 14H5560 EMERALD decemberi első értékeléséhez képest termelésben 36, küllemben 46 lánnyal tudhat többet az adatbázisában, eredményei pedig robbanásszerűen emelkedtek szinte minden tulajdonságban! Különös pedigréje mellett nagy értéket jelent nála, hogy háttérében több nemzedéknyi nagy termelésű tehén található. Anyja legjobb laktációja 20176 kg volt 5,1% tejszírral és 3,4% tejfehérjével. A másik listára kerülő Marion-fiú 14H5552 GRENADE. Erőteljes tejmenység-növelő hatásához kitűnő egészségi mutatók társulnak. Anyja első laktációban 13943 kg tejet adott 4,4% tejszírral. Háttérében 100 ezer kg feletti életteljesítményű tehén is található.

Mindezek az eredmények annak tükrében is imponálóak, hogy 2011. áprilisában az Amerikai Holstein Szövetség szakmai igazgató testülete némileg módosította végre a TPI képletét. Az amerikai tenyésztők valós igényt fogalmaztak meg abban a tekintetben, hogy a termelés (T) és a küllem (K) ismét nagyobb súllyal szerepeljenek a TPI számításban, az alacsony örökölhetőségű -bár kétségtelenül fontos- fitnesz (F)-tulajdonságok pedig visszafogottabban. Az új képletben 43-28-29% (T-K-F) a megoszlás, a korábbi 42-25-33% volt.

A tejtermelő képesség növelésére való ismételt nagyobb odafigyelés egybevág a Holstein Genetika csapatának filozófiájával, amely a hosszú élettartam

mellett a megtermelhető tej mennyiségében fogalmazza meg a közvetlen célt. E két mutató mögé természetesen nagyon sok résztulajdonság sorakozik fel, amelyekben az előrehaladást például számítógépes párosítási programunk segíti.

Emeraldnál kisebb mértékben, de ugyancsak nagyon szépen előrelépett két Shottle apaságú bikánk 14H5434 TRUMP és 7H9222 SHOT. Mindkettő kedvező fertilitási értékkel (SCR) is rendelkezik. Mi büszkélkedhetünk a kanadai LPI lista új éllovasával, a WWS programjában Kanadában ivadékvizsgált 7H9264 DEMPSEY-vel, amely ugyan korlátozott hozzáférhetősége miatt listánkon nem szerepel, azonban ma a show-tenyésztők számára különleges kategóriát testesít meg (Goldwyn x Derry x Mtoto). Sokak örömeire szolgálhat 7H9107 DURABLE RC szereplése, tej-indexének erősödése, mutatóinak magas szintű kiegyensúlyozottsága, nem utolsósorban pedig +4,0 SCR értéke! Az újonnan beköszöntek között 7H9429 RUEBEN és 7H9393 EZEKIEL már kiérdemelte a Superior Settler (kiváló termékenyítő képességű bika) logót.

Ha imént a tejmenység fontosságát emeltük ki, említsük meg, hogy a WWS 19 újonnan értékelődött holstein-fríz bikájából 8 PTAM-értéke (tejmenység örökítő érték) meghaladja az 1300 fontot! Közülük kiemelkedő genetikai előrehaladás várható 14H5647 DAVIS használatától, de 14H5617 MYSTIC, 7H9443 ENERGY és 14H5681 LOTO is sok tejjel kecsegtetnek. Davis 82358 kg életteljesítményű nagyanyával rendelkezik. Mystic mögött Marion tehénсалádját találjuk, Energy anyja 103614 kg tejet adott, közben legjobb laktációja 20203 kg-ot ért el. Loto anyjának legjobb laktációja még ezen is túltett a 314 nap alatt adott 22144 kg tejjel! Energy mellett 7H9424 GONE-GOLD is kiváló párosítási partner az egyre növekvő számban érkező 7H8081 PLANET-lányokra.

Akár csak az eddig felsorolt b i k á k

származását nézve is feltűnik, hogy milyen sokféle apai és anyai nagyapai háttérrel találkozunk. Valóban, a korábbi évek BW Marshall majd O-Man-dömpingje, utóbb a tavalyi ős Goldwyn- és Shottle-hegemóniája után nagy örömmel látjuk a paletta színesedését. A kínálatunkban szereplő 10 új bikánk 8 különböző apától és 9 eltérő anyai nagyapától ered. Erre nagyon büszkék vagyunk, mert kínálatunk nagy előnyét jelenti a piacon.

Jelenleg több apaság vonatkozásában is nálunk található a fajta legjobb bikái, amennyiben a hagyományos ivadékvizsgálattal is rendelkező bikákat vesszük figyelembe: Emerald (Marion), 14H5639 CM (Sharky), Davis és Loto (Toystory), Mystic (Buckeye) – ő egy versenytárs bikával karöltve-, és még folytathatjuk a sort. Trump a harmadik legmagasabb TPI – értékű Shottle-fiú, 7H9321 GOLD CROWN pedig a hivatalos TPI-rangsorban a legjobb Goldwyn-fiú Amerikában! Rajta kívül több lehetőséget is kínálunk a fantasztikus Goldwyn x O-Man x Durham pedigrével: 7H9458 COACH és 7H9332 DERREN. Utóbbi anyja mellesleg a német ranglistán élbolyban szereplő 7H9021 DUKE bikánk teljes testvére. A Derren háttérében található Durham-tehén kiállítási nagydíjas volt. Maga Derren egészen kiemelkedő spermatermelő képességgel bír. Programunk nagyágyúja, a nálunk is eladási rekordokat döntő 14H3597 POTTER legjobb fiai szintén nálunk található 7H9173 PLATO, 7H8946 ROLAND és 7H9030 RICHMAN képében. Finley apaságú bikáinkat (7H8474 GABOR és 14H4878 KALAHARI) szintén nem veri meg semmilyen hasonló apaságú bika, a már említett Durable RC pedig a legjobb September Storm-fiú.

Ezekkel a tényekkel szeretnénk érzékeltetni, hogy a Holstein Genetika kínálatában minden holstein-fríz tenyésztő megtalálja azt a genetikai forrást, amely tehenészetnek előrehaladásához szükséges!

Süpek Zoltán
tenyésztési és kereskedelmi igazgató

TISZTELGÉS EGY MILLIOMOS ÉLETÚTJA ELŐTT: O-Man (O-Bee Manfred Justice)

John Schouten a WWS vezérigazgatója a közelmúltban így beszélt O-Manról: „O-Man az első értékelésétől fogva folyamatosan a várólistákon szerepelt élete spermatermelő időszakának végéig. A WWS-nél eltöltött 25 évem alatt nem találkoztam még hozzá fogható bikával. Nemzetközileg több, mint 215 000 adagot exportáltunk tőle, de ez lehetett volna sokkal több is, ha az amerikai belföldi igény kevésbé kötötte volna le a készleteket. A legtöbb O-Man spermát felhasználó ország Amerikán kívül Dánia, Franciaország, Németország, Magyarország, Írország, Olaszország, Japán, Hollandia és Svédország volt.

Az USA Illinois államából induló bika génjei bejárták az egész világot.

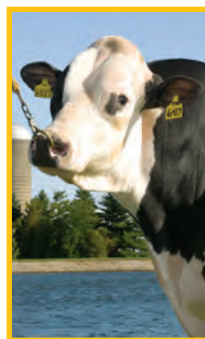
O-Man genetikai háttere egészen 1954-ig vezethető vissza. Ekkor született Buford Mistress Juliet (VG-85), tőle származnak O-Man nőivarú felmenői. Két Buford nemzedéket követően 4 nemzedék következett a jól ismert Clearfield farmról. A farm teheire jellemző a hosszú élettartam. Ezt bizonyítja, hogy Janalee 14 éves volt, amikor Jan nevű lánya megszületett. A hosszú élettartam genetikailag is bevérsődött, hiszen Bova apaságú unokája, Janette szintén 14 évig élt, és rekordot is felállított 113.560 kg-os életteljesítményével.

A Clearfield nemzedékek után O-Man felmenői a Meier-Meadows prefixet (előnevet) viselték. Ebbe a két nemzedékbe Jacki és az ő Elton apaságú lánya, Jezebel tartozott. A névváltás oka az volt, hogy Jacki-t fiatal üsző-

ként eladták, mert abból a mosásból több üsző is született. Jezebel történetét a Holstein International már számtalanszor megírta: az O-Bee farmot működtető Obert fivérek megvásárolták a Meier-Meadows farmról 3.100 dollárért! Szerencsés kézzel 3 üsző közül öt választották. Több neves szakember és az Obert fivérek is megszállták Jezebel-t, amit EX-92-es küllemi bírálati végső pontszáma is megerősített. 2009-ben az év Global Holstein tehenévé választották. O-Man mellett még számos bika anyja. Köztük van O-Man teljes testvére: Justin, és féltestvérei: Joel (apja: Blitz), Jabez (apja: Morty), Jonah (apja: BWM). Jezebel 2002-ben, 8 évesen pusztult el klinikai tüdőgyulladásban.

Spermatermelési adottságait illetően O-Man ideális partner volt könnyű kezelhetősége, nyugodt vérmérséklete, kiváló ugrási hajlandósága, a leadott anyag nagy mennyisége és kiváló fertilitása révén. Genetikai értékéről igen korán megbízható információkat nyertek, már az első értékelése után elérte a 90%-os megbízhatóságot.

Ezek után nem lehetett kérdés, hogy jól szerepel majd a második körös értékelésben

is. Az eredményekből tisztán látszik, hogy a fitness tulajdonságok mestere; hosszú élettartam, kedvező szomatikus sejttség, kedvező szomatikus sejttség, fertilitás, könnyű ellés, az üszők vitalitása terén Illinois állam fia sehol nem vallott szégyent. Nem meglepő, hogy állandó kereslet volt a spermája iránt, így elérte az 1 millió eladott adagot. Ő lett a világ 38. „milliomos” bikája, 2009. augusztusában.

Pontosan 1 évvel később, 2010. augusztusában O-Mant 1.017.941 eladott adag sperma után kivették a termelésből. Nehéz döntés volt ez a Select Sires csapata részéről. A genetikai óriás ekkor 12 éves volt. Több tízezer saját lánya alapján mutatott eredményeivel azonban továbbra is a TPI és Net Merit lista élmezőnyébe tartozik, csak már nem aktív státuszban.

O-Man nemzetközi sikerét mi sem bizonyítja jobban, mint az alábbi lista, ahol a világ különböző országainak ranglistáin elfoglalt helyezései láthatók (2010. december):

Kanada	2543 LPI	#4
Cseh köztársaság	143,7 SIH	#2
Dánia és Svédország	32 NTM	#3
Németország	148 RZG	#1
Írország	260 EBI	#1
Hollandia	297 NVI	#1
Svájc	1477 ISEL	#2
Dél-Afrika	107 BVI	#10
Egyesült Királyság	252 PLI	#1
USA	2096 TPI	#6

A Select Sires, O-Man büszke tulajdonosa, a több évtizedet meghatározó, nagy befolyású bikái – Elevation, Bell, Blackstar, Chief Mark, Elton, Durham, BW Marshall – sorának méltó folytatójaként tartja számon O-Mant.

Hazánkban hét év alatt 63 gazdaságban 7888 adag O-Man spermát használtak fel.

Buford Mistress Juliet VG-85 1954/10 (Buford Master Belle)
Buford Homestead Jan GP-81 1963/7 (Archambault Homestead Lee)
Janalee Clearfield Admiral VG-87 1965/8 (Lilac Hill Admiral Burkgov)
Clearfield Cinnamon Jan VG-85 1979/7 (Arlinda Cinnamon)
Clearfield Bova Janette VG-88 1982/12 (Rockalli Son of Bova)
Clearfield Mark Jakoba G-77 1986/4 (Walkway Chief Mark)
Meier-Meadows Melwood Jacki VG-87 1989/6 (Arlinda Melwood)
Meier-Meadows EL Jezebel EX-92 1994/6 (Emprise Bell Elton)
O-Bee Manfred Justice EX-94 1998/3 (Ha-Ho Cubby Manfred)

A FERTILITÁS FENOTÍPUSOS MUTATÓJA

Az SCR index értelmezése

A mesterséges termékenyítő vállalat eredményessége nem csupán attól függ, hogy bikái milyen helyet foglalnak el a különböző genetikai rangsorokban, vagy hogy mennyire őrzik meg eredményeiket több éves piaci szereplés (második körös leányok) után, hanem attól is, hogy az előállított termékenyítő anyag mennyire fertilis, a vemhesülési mutatók mennyire nyerek el a felhasználók tetszését.

Az elmúlt évek, évtizedek a tejhozamok markáns növekedését mutatták, amellyel párhuzamosan egyre alacsonyabb vemhesülési százalékokról szóltak a tapasztalatok. Tudjuk, hogy nem a holstein-fríz fajta genetikai leromlásáról van szó a szaporodásbiológia területén, hanem számos telepi technológiai elem színvonalának felzárkóztatására van szükség (pl. ivarzők megtalálása, takarmányozási, illetve tehénkomfortbeli kérdések, stb.). A mesterségek felelőssége és jól felfogott érdeke azonban ugyancsak megfogalmazható abban a tekintetben, hogy minőségi ejakulátumból a ma elérhető legjobb technikai és technológiai színvonal felhasználásával biztosítsák a szaporítóanyag legjobb termékenyítő képességét. Nagy örömeinkre amerikai partnereink az élvonalba tartoznak, s e tekintetben különösen megnyugtató számunkra, hogy az Accelerated Genetics (14H jelű bikák) ebbéli erőfeszítései is látványos sikert hoztak, amelyeknek hazánkban is tanúai vagyunk.

A sperma fertilitásának mérésére számos cégszintű módszert ismerünk. Létezik azonban egy az amerikai mesterségek szinte mindegyike által elfogadott és alkalmazott mutató, a Sire Conception

Rate (SCR). Bár a bikák SCR indexe közötti eltérések a tudományos feldolgozások szerint csak kis mé-

tékben határozzák meg a telepi vemhesülési eredményeket, bizonyos gyakorlati következtetésekre mégis alkalmas ez a mutató.

Korábban, 1986. és 2005. között a bikák fertilitását az ERCR indexszel próbálták összehasonlíthatóvá tenni, amely a DRMS vállalkozás szellemi terméke volt. Ezt követően az amerikai Mezőgazdasági Minisztérium (USDA) Fejlesztési Intézete (AIPL) vette át a számítását, de már nagy erővel végezte az új mutató, az SCR kidolgozását és tesztelését, amely 2008. augusztusára fejeződött be. Elődjéhez képest az SCR háromszor annyi termékenyítés adatával dolgozik, több, a bika fertilitását érintő tényezőt vesz figyelembe és pontosító korrekciós faktorttal számol. Bővült az értékelt fajták köre is. Lényeges előrelépés, hogy a bika termékenyítési adatainak legalább tíz üzemből kell származniuk.

Az SCR is fenotípusos előjelzője a bika vemhesítő képességének. Nem tekinthető genetikai mutatónak, hiszen rendkívül alacsony öröklődhetőségű, h^2 -értéke a zéróhoz közelít.

Százalékos skálán mérik. A zéró indexű bika átlagos fertilitásának tekintendő, a negatív értékű átlag alattinak, a pozitív értékű átlag felettinek számít. Egy +1-es értékkel bíró bika esetében az átlaghoz mérten 1%-kal több vemheme számíthatunk! A fenti tények alapján az SCR sem mi-

képpen sem kezelhető egy tenyésztési program hangsúlyos elemeként! Azon a ponton léphet be döntési eszközként, amikor már kiválasztottuk a programunkhoz genetikai szempontból hasznos bikákat, és ezek árait is ismerjük. Az addig egyenrangú jelöltek közötti végső választásban segíthet bennünket az SCR információ. Nem érdemes komoly jelentőséget tulajdonítani az apró különbségeknek. Például nincs meghatározó értéke annak, hogy +1 vagy +2 a bika indexe. Miután a várható vemhesítési arány becsléséről van csupán szó, a különbségek adott telepen csak tendenciászerűen, nagy számú termékenyítés esetén nyilvánulnak meg.

Összefoglalóan elmondható, hogy az SCR némileg pontosabb mutató a korábbi ERCR-nál, értéke nagyban függ a környezeti hatásoktól és a számításához használt adatok ún. binomiális varianciájától

(DeJarnette, 2010). Ezért szelekciós eszközként nem alkalmas. Használata két esetben hasznos: ha genetikai- és árfekvés szempontból „egyforma” bikák között kell választanunk, valamint abban, hogy a jelentősen negatív (pl. -3 vagy még gyengébb) indexű bikáktól nem javasolt termékenyítő anyagot vásárolni. A World Wide Sires köré csoportosuló vállalatok ezzel együtt elfogadják az SCR mutató ágazati sztenderdként való figyelembe vételét, amit egyéb iránt nem minden vállalat tesz meg.

ÍGÉRETES GENERÁCIÓVÁLTÁS Többszintű fejlesztés

Több szempontból is üdítő kivétel jelent a hazai állattenyésztő cégek között a helyi szövetkezet utódjaként 2001-ben alakult Rábapordányi Mezőgazdasági Zrt. – nemcsak termelési és tenyésztési eredményeik figyelemre méltóak, hanem emellett itt a generációváltás is ígéretesen alakul a cég minden szintjén. Az agrár-szakemberek fiatalabb generációját képviseli a cég igazgatója, **Bóna Szabolcs** is, aki egy bank középvezetői pozícióját hagyta ott a tehenészet kedvéért.

A Rábaköz adottságai inkább kedveznek az állattartásnak, mint az intenzív növénytermesztésnek, de a szövetkezet, illetve az utódcég vezetését az is a szarvasmarha-ágazat fejlesztésére ösztönözte, hogy a privatizáció során a legértékesebb földterületeket vitték ki a szövetkezetből tulajdonosaik. A jelenleg több mint 1300 hektáron gazdálkodó cég jelentős sertés-ágazattal is rendelkezik – 2007-ig Ka-hyb törzstelepként működtek –, de a fejlesztésekben jelenleg elsősorban az 550 tehenel termelő szarvasmarha-ágazatra összpontosítanak.

Bóna Szabolcs szerint alapvető céljuk viszonylag egyszerű: 5,2 millió kilogrammos tejkvótájukat minél kevesebb tehenel, minél alacsonyabb önköltséggel szeretnék megtermelni évről-évre.

A tehenészet koncentrált fejlesztése 2007-ben indult az állomány genetikai alapjainak átalakításával – idézi fel a céget 2010 óta irányító szakember –, amit azóta technológiai beruházások, a tele-

Bóna Szabolcs: a fejlesztést a genetikai alapokkal kezdték, de ezt a technológiának és a telepi menedzsmentnek is követni kell

pi menedzsment korszerűsítése, illetve a tenyésztési munka folyamatos finomítása követték. A genetikai alapok céltudatos cseréje egyértelmű és gyors eredményeket hozott: az addig jellemzően évi 8000–8500 kilogrammos átlagtermelésű állományban megjelentek az első, tízezer kilogramm fölött produkáló állatok, és mára az állomány átlagtermelése is elérte, illetve meghaladta ezt a szintet. A céltudatos tenyésztői munka egyik elemeként egyszerre nagyjából 5–6 világszínvonalú bikára szűkítették a felhasznált apaállatok körét, és kifejezetten azokban a tulajdonságokban keresték a javító hatást, amik fő céljukat – a stabil, nagy mennyiségű tejtermelést – szolgálják.

Ennek a megközelítésnek vannak árnyoldalai is – ismeri el a cég igazgatója –, hiszen a termelésnek ezen a szintjén már egyre nehezebb kiszolgálni az állatokat. Ezért is jelent különösen nehéz feladatot, hogy ellensúlyozni tudják a tavalyi, rendkívül csapadékos év közvetett hatásait – a kulcsfontosságú tömegtakarmányokból vagy nem termelt elég, vagy nem tudták betakarítani, míg a kukorica súlyos fuzáriumtoxin-szennyezettséget mutatott. Csekély vigasz, hogy a kalá-

szosok esetében a szigorú lombvédelem betartásával a szennyezettséget határérték alá tudták szorítani. A termelési szintet így is sikerült emelni az előző évihez képest, de ilyen körülmények között ez most számottevő többletköltségekkel járt.

Az „évjáratí hatásoktól” eltekintve is folyamatosak a feladatok, és a szaporodásbiológiával kapcsolatos munkát különösen kézben kell tartani, amit az is megnehezít, hogy az elért magas termelési szinten az üszők és tehenek egyre kevésbé mutatják az ivarzás jeleit. E téren jó eredményeket értek el az ultrahangos vizsgálatok alkalmazásával, de a problémás egyedek kiszűrése sokszor még így is nehéznek bizonyul – teszi hozzá Bóna Szabolcs.

A tejj piac mélyrepülése természetesen a rábapordányi céget is érintette, de ahogy sok más tehenészetben, itt is az utóbbi években felfutott vemhesüsző-eladásokban látják az egyik legfontosabb, mentőövként is szolgáló lehetőséget. A piacon 2006-ban megjelent, és a rábapordányi üzemben is korán bevezetett szexált spermák használatának ebben egyértelmű, kiemelt szerepet szánunk.

Az aktuális piaci ingadozások mellett az egyes üzemek – és a teljes európai mezőgazdaság – egyre szembeötlőbb problémájává válik a generációváltás. A kilencven alkalmazottat foglalkoztató rábapordányi cég vezetését édesapjától átvevő szakember szerint e téren egyelőre szerencsésnek mondhatják magukat, és a cég minden szintjén megjelentek a most húsz-harmincéves generáció tagjai. Bóna Szabolcs szerint ugyanakkor feltűnő, hogy szinte teljesen hiányoznak a köztes generációk a fiatalok és a most nyugdíjkorhatárhoz közelítő nemzedék között.

-BP-

4600 TEHÉN, 9000 KILOGRAMMOS ÁTLAG

A Mezort holdingnál a biztosra mennek

Az ország egyik legjelentősebb agrár-cégesoportja és ezzel együtt tejelő-állítója a Mezort Zrt., ami jelenleg összesen nyolc nyugat-magyarországi tehenészetet fog össze. Ezek összehangolása, a termelés egységesen magas színvonalának fenntartása komoly szakmai kihívás, a több telep ugyanakkor egyedülálló lehetőséget is teremt szakmai szempontból azért, hogy az újabb módszereket, technológiákat alaposan ki tudják próbálni a széleskörű bevezetés előtt. „Nem értünk a tehenhez, csak kísérletezünk vele pár évtizede” – állítja az évente összesen mintegy negyvenmillió kilogramm tejet termelő üzemek tevékenységét koordináló Magyar József, a cég szarvasmarha-üzletágának igazgatója. A hazai tejtermelők köreiből is ismert szakemberrel Mosonmagyaróváron, a Lajta-Hanság Mezőgazdasági Zrt. központjában beszélgettünk tapasztalatairól és a cégesoport tejtermelő ágazatának fejlesztési céljairól.

A nagy számokhoz és üzem-méretekhez hozzászokott hazai állattenyésztők többsége számára is imponálóak lehetnek azok a mutatók, amikkel a három nagy dunántúli agrárcéget összefogó Mezort-holding tejtermelő ágazata jellemezhető: több mint 4600 termelő tehen, negyvenmillió kilogrammos, teljesen kihasznált tejkvóta és cégesoport-szinten kilencezer kilogrammot meghaladó tehenenkénti átlagtermelés. A Lajta-Hanság mellett a Szombathelyi Tangazdaság Zrt.-t és a Sárvári Mezőgazdasági Zrt.-t egyesítő holding átlagai mögött azonban meglehetősen eltérő adottságú telepek találhatóak, bár a már megindult technológiai fejlesztéseknek köszönhetően a különbségek csökkennek.

A cégesoport méreteit és súlyát természetesen a piacon is igyekeznek kihasználni, hiszen egyértelműen előnyökkel jár, hogy évi tizenháromezer adagos spermagigényükkel vagy negyvenmillió literes tej-kibocsátásukkal mind a beszállítók, mind a tejipar felé egységesen tudnak fellépni.

A holding tevé-

Magyar József a Mezort Zrt. szarvasmarha üzletágának igazgatójaként koordinálja a cégesoport tehenészetében a tenyésztéssel kapcsolatos munkát

lő hatalmas menedzsment-szemléletbeli különbségek sem voltak tarthatóak.

Figyelemre méltó, hogy gyakorlatilag csak a vezetési módszerek, a szakmai irányítás fejlesztése is mekkora változásokat hozott – mutat rá Magyar József –, mert miközben a telepek vezetőinek személye, illetve az állatállomány és a technológia sem változott, a cégesoport tehenenkénti hatezer kilogrammos átlagtermelése meredeken emelkedni kezdett, és ma már kilencezer fölött jár. „Odafigyelés az apró részletekre és a rendszerszerű működés kialakí-

kenységének hatékony működése elképzelhetetlen bizonyos fokú központosítás nélkül, ugyanakkor az egyes cégeknél külön-külön is jelentős szakmai tapasztalat-kincs – azaz szellemi vagyon – halmozódott fel. Ezt hiba lenne figyelmen kívül hagyni – és például a cégesoport-hoz újonnan érkezett szakemberek bevezetésekor kifejezetten hasznos is a sokféleség bemutatása –, de a holding 2004-es megalakulásakor fennál-

tása” – válaszolja Magyar József arra, mi áll a növekedés háttérében.

A jelentősebb technológiai fejlesztések az elmúlt egy-két évben indultak meg a cégesoport tagjainál, de van, ahol már ennek a hatása is mérhető. A jákfelsőnyírvári telepen az új, komfortosabb istállók megépülése után drasztikusan növekedett a sikeres vemhesítések aránya, megfeleződött az állományra addig jellemző szomatikus sejtszám, az első három hónap termelési adatai alapján pedig éves szinten közel kétezer literes átlagtermelés-növekedés várható ugyanattól az állománytól.

Az egységes célkitűzés a tenyésztési munkában is megjelenik: viszonylag kevés bikát használnak, és ezeknél a csoportméreteknél már jól láthatóan kijönnek – vagy nem jönnek ki – ezek jellegzetesen örökített tulajdonságai. Ezeket felismerve a későbbiekben még tudatosabbá és célirányosabbá tehető a bikaválasztás – emeli ki Magyar József. Ugyanazt a „bikaparkot” általában két-két telepen használják, ami azt is elősegíti, hogy az esetleges telepösszevonások után is homogén csoportok maradjanak. A párosítások során elsődleges céljuk, hogy termelő teheneket kapjanak – „nem show-tehenekre, hanem inkább közepes testalkatú, elnyúlhatatlan, strapabíró állatokra van szükségünk” – mondja a szakember.

Bedő Péter

A Holstein Genetika Kft. tevékenységi köre

A Holstein Genetika Kft. mindig fontosnak tartotta, hogy a fő tevékenységi területét képező mélyhűtött szaporítóanyag-forgalmazás (klasszikus ivadékvizsgálattal rendelkező, illetve csak genomvizsgálattal értékelt bikák hagyományos és ivarspecifikus termékenyítő anyaga) mellett hasonló színvonalú további termékekkel és szolgáltatásokkal is partnerei rendelkezésére álljon. Ezekről az alábbiakban nyújtunk áttekintést:

- kiváló minőségű tőgybimbó-fertőtlenítő termékcsalád és más tőgyhigiéniai termékek (Uddergold Platinum, 4XLA, PreGold, LactaGold, Ansell és Kimtech fejőkesztyűk, Uddermint kenőcs)
- a bendőműködés helyreállítását szolgáló probiotikum készítmények (Tri Mic, Tri Start, Tri Start Junior)
- a lábvégek egészségét védő új csülökfürösztő rendszer (Digit Gold)
- toxinkötő és szilázstartósító (Mycosorb és Maize-All)
- amerikai szakképzési lehetőség saját oktatási központunkban (World Wide Global Training Center)
- amerikai szaktanácsadók igénybe vételi lehetősége a telepi technológia minden területén (Lindell Whitelock, Gene Monfore)
- a World Wide University internetes on-line igénybe vételének lehetősége szakmai kérdésekben, közvetlen kapcsolatfelvételi lehetőség amerikai egyetemi professzorokkal és szaktanácsadókkal
- tanulmányutakon való részvétel lehetősége fejlett holstein-fríz tenyésztéssel rendelkező országokban
- szakmai napok szervezése külföldi és hazai előadók bevonásával
- a világ legkiterjedtebben használt számítógépes korrektív párosítási programja (World Mating Service, WMS) általunk végzett küllemi bírálatra alapozva
- spermátároló konténerek
- az ön telepén álló nőivarú jószágok genomvizsgálati lehetősége amerikai laboratóriumban,

Reméljük, hogy vázolt tevékenységünk és az együttműködésünkben eddig szerzett tapasztalatai megerősítik Önt abban, hogy érdemes velünk dolgoznia!

Együtt valamennyien többre jutunk!

Az Ön sikere a mi örömünk is!

a Holstein Genetika Csapata

Túl a próbaidőn...

2010. decemberében szereztem állattenyésztő mérnöki diplomát a gödöllői Szent István Egyetem Mezőgazdaság- és Környezettudományi Karán. Az egyetemi évek előtt és közben több ízben is volt szerencsém tejtermelő tehenészetben dolgozni. Diplomám megszerzése után, 2011. január elseje óta dolgozom a Holstein Genetika Kft.-nél.

Ezalatt a gyorsan eltelt pár hónap alatt lehetőségem nyílt a számomra nem is olyan ismeretlen üzemi körülmények alaposabb megismerésére.

Munkámat többnyire a WMS párosítási programhoz szükséges küllemi bírálati adatok gyűjtése teszi ki. Ebből adódóan napi rendszerességgel járok tejtermelő tehenészetekben. A látogatások során igyekszem minél több információt gyűjteni az üzemi kollégáktól, hogy az egyetemen szerzett tudásomat folyamatosan naprakésszé frissíthessem. Úgy vélem, az üzemi dolgozók bizalommal tekinthetnek kollégájuknak minket, hiszen a célunk ugyanaz: A minőségi tejtermelés szolgálatában állni!

André Gergely

AZ ELSŐ MAGYAR FECSKÉK

a World Wide Sires Oktatási Központjában

Ez év márciusában a Bóly Zrt. szarvasmarha ágazata részéről részt vettünk egy tanulmányi programban az Amerikai Egyesült Államok nyugati felén, Washington államban. Utazásunk időtartama két hét volt.

A résztvevők, dr. Hoffman Dénes (telepvezető), Oratics Balázs (telepvezető), Szabics István (inszeminátor) és jómagam a jelenleg használt korszerű telepi menedzsment elsajátítása céljából indultunk útnak.

Mielőtt rövid élménybeszámolót tartanék, hadd részletezzem pár mondatban miért is választottuk ezt a módot ismereteink bővítésére.

A Bóly Zrt. vezetése bizalmat szavazott a szarvasmarha ágazatnak, és 2007. óta komoly tervezési munkálatok folytak egy korszerű szarvasmarha telep megépítése érdekében.

A tervezés során több európai és USA-beli tervező és gyártó céget látogattunk meg, illetve folytattunk velük tárgyalásokat. 2010. közepére elkészültek a végleges tervek, és szeptemberben belekezdünk az építkezésbe.

Be kell azonban ismernünk, hogy egy több milliárdos beruházás működtetése komoly menedzsmentet és szakértelmet igényel. A menedzsment oktatására pedig időt és pénzt kell áldozni, hiszen ez a befektetés mindig megtérül. Ezért döntött úgy a vezetés, hogy szakmai továbbképzést biztosít annak a csapatnak, amely a 2700 férőhellyel tervezett Csípótelki tehenészetet fogja működtetni.

És miért pont az Egyesült Államok? Félretéve a büszkeségünket, az volt a véleményünk, hogy jelenleg a legnagyobb telepek ott működnek hatékonyan, és evvel együtt a legnagyobb technológiai újítások és műszaki megoldások elsajátítása is ott

lehetőséges. Így igénybe vettük a World Wide

Sires új szolgáltatását, és -tudomásom szerint elsőként Európából- részt vettünk a Washington állambeli Prosser városban található oktatóközpont intenzív programján.

Az oktatás költségeit nem szeretném részletezni, hisz az az oktatást szervező cég, a Holstein Genetika Kft. hatásköre, de a körülmények és maga a tanfolyam értéke a kiadott összeget bőven felülmúlta. A program az általunk előzetesen igényelt szakmai elvárások szerint alakult. A kora reggeli kezdéstől késő estig tartó képzés során hangsúlyt fektettünk a szárazonálló tehének takarmányozására, az ellés előtti

tehenek menedzsmentjére, az elletői feladatokra, a frissen ellett tehének menedzsmentjére, és az ivarzásjelzés-termékenyítés mikéntjére. A gyakorlati készségeket négy- és hétezer tehenes állományokban kaptuk azokban igen jártas oktatóinktól, majd délutánként elméleti oktatással folytattuk. Érdekes volt megfigyelni, milyen könnyedséggel kezelik ezeket a számunkra nagy létszámmal bíró tehenészeteket.

Persze mondhatja valaki, hogy könnyű eredményesnek lenni korszerű technológiával, de tapasztalataink szerint messze nem pusztán erről van szó! Sokkal inkább arról, hogy el kell sajátítani az elveket és módszereket, amelyek alapján a hazai tehenészetekben is hasonló eredményeket tudunk elérni. Muszáj néha elvonatkoztatni a technológiák közötti különbségektől, és csupán a dolgok miértjére kell koncentrálni.

Legyünk nyitottak az újítások felé.

A márciusi tanulmányút számunkra csupán az első lépés volt. Ezt követi egy szeptemberi tanulmányút, amelyre a törzsállattenyésztőket és inszeminátorokat fogjuk kiküldeni. Tárgyalások folynak annak érdekében is, hogy amerikai szakemberek tanítsák a telepi szakembereket itthon, a saját környezetünkben.

A tanulmányút sikerét a kollegáim szavaival szeretném jellemezni:

„Az amerikai szakmai út legnagyobb előnye az volt véleményem szerint, hogy a korábbi látogatásokkal ellentétben kevesebb telepen jártunk, de volt idő és lehetősé

ség a meglátogatott telepek működési technológiáját, telepi munkaszervezését tüzetesen átnézni és tanulmányozni akár több napon keresztül is, amivel sokkal teljesebb képet kaptunk ezen feladatok szervezésének és ellátásának jó telepi gyakorlatáról.” (Oratics Balázs)

„Számomra a legjobb az volt a tanulmányútban az általánosságokon kívül, hogy alkalmat kaptam a szakmai fejlődésre, és úgy érzem, a gyakorlati készségek és elméleti ismeretek megszerzése révén élni is tudtam vele. Ezáltal több lehetőség tud a jövőben megnyílni előttem az új tehenészetünkben.” (Szabics István)

„Számomra az amerikai szakmai út tanulságos és egyben gondolatébresztő volt. Tanulságos, mert részletes betekintést nyerhettünk abba, hogy hogyan termelnek magas szinten és gazdaságosan egy magyarországi átlagmértetű tehenészet többszörösén. Láthattuk azt, hogy mire fektetik a hangsúlyt, a kitűzött célokat, programokat milyen módszerrel, technológiával valósítják meg. Gondolatébresztő azért volt, mert a kint látottakat a saját telepeinken „honosítanunk” kell a lehető legegyszerűbb, de hatékony módszerekkel, hogy mi is hasonlóan eredményesek lehessünk.” (Hoffmann Dénes)

Bíró András
szarvasmarha ágazatvezető

MAIZE-ALL

Gyors és hatékony kukoricaerjesztés

A Maize-All az Alltech új biológiai szilázs-oltóanyaga, melyet kifejezetten a kukoricaerjesztés szabályozására fejlesztettek ki. Az Alltech vállalat – amely a tejsavbaktériumok és enzimek világméretben is jelentős gyártója – egyik legfontosabb szakterületének tekinti az erjesztési technológiák fejlesztését és alkalmazását.

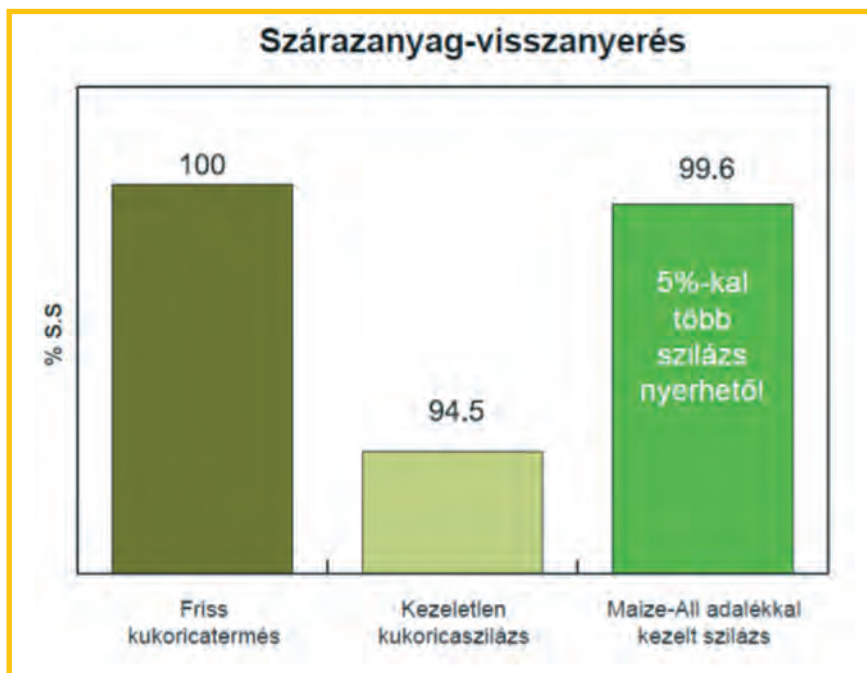
A Maize-All FVA **három tejsavtermelő baktériumfaj** és az **amiláz** keményítóbontó enzim egyedülálló kombinációját tartalmazza.

A kukorica energiában gazdag, és más takarmányoknál általában gyorsabban erjed. A fermentáció folyamán azonban jelentős szárazanyag-vesztés következik be, így csökken a feleltethető energia mennyisége.

A Maize-All FVA adalékanyag homofermentatív baktériumai által kiváltott gyors és hatékony erjedés minimálisra csökkenti a veszteséget. A lassú erjedés jelentős veszteségekkel jár és fokozott élesztőgomba-szaporodáshoz vezethet, aminek eredményeképpen csökkenhet a szilázs aerob stabilitása a siló felnyitását követően. (Megjegyzés: jelentős mértékű talajszennyezetségek esetén a kukoricaszilázsban vajsavas erjedés jászódhat le).

Miért használjuk a Maize-All FVA adalékot?

A sikeres kukoricatartósításhoz elengedhetetlen magas színvonalú kezelési technológia kiegészítéseként mindenképpen ajánlott a gyors és hatékony erjedést biztosító Maize-All FVA használata. A készítményt arra fejlesztették ki, hogy a fermentáció korai fázisaiban elősegítse a tejsav gyors termelődését. Ennek köszönhetően az adalék minimálisra csökkenti az erjedési folyamat többi, a szilázs ízletességét kedvezőtlenül befolyásoló mellékterméke, például az ecetsav és az alkohol képződését.

A silózási veszteségek csökkentése

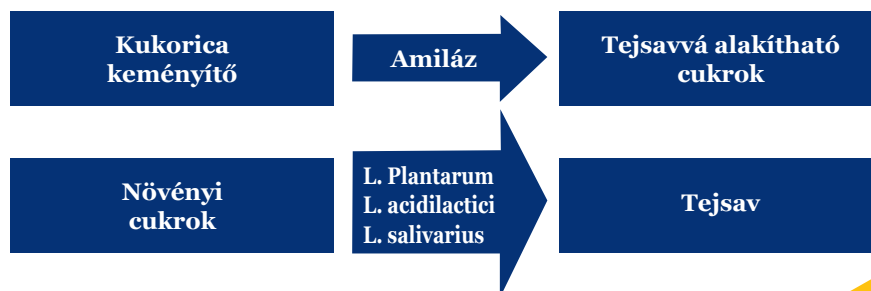
A silókukoricával végzett kutatások eredményei szerint az adalék alkalmazásának köszönhetően a kezeletlen szilázsához viszonyítva 5%-kal csökkentek a silózási veszteségek.

Hogyan működik a Maize-All FVA?

A Maize-All FVA célzottan kiválasz-

biztosítja, hogy a kukorica keményítő-tartalma gyorsan „hozzáférhetővé válik” a tejsavvá való átalakításhoz.

A készítményhez három olyan tejsavtermelő baktériumfajt választottak ki, melyek a növényi cukrokból gyorsan és hatékonyan képesek tejsavat előállítani. Ez a besilózott termény pH-jának gyors csökkenését biztosítja, ami azt jelenti, hogy a szilázs a lehető leggyorsab-

tott összetevői egymást hatását segítve dolgoznak az optimális erjedés elérése érdekében.

A Maize-All FVA adalékban lévő nagy mennyiségű amiláz enzim

ban eléri a stabilitást, minimális szárazanyagvesztéssel.

anyag-veszteség mellett. Ez a folyamat csak megfelelő mennyiségű hasznosítható cukor jelenlétében játszódhat le.

Csomagolás

Koncentrált kiserelésének köszönhetően a Maize-All FVA sokkal kisebb mennyiségű vízben oldható fel a felhasználás előtt, így a készítmény a legtöbb modern „kisebb” permetezőfejes vagy ködképző berendezéssel adagolható. További előnyöket jelent az összekeverés, az újratöltés és a szállítás kisebb időigénye is.

A Maize-All FVA összekeverhető és alkalmazható a hagyományos nagyteljesítményű adagolókkal is, melyek 2 liter készítményt juttatnak egy tonna friss terményre.

Csomagolás: 4 db 100 g-os tasak

Egy tasak tartalma 50 tonna friss termény kezelésére elegendő.

A Maize-All FVA nélkülözhetetlen ahhoz, hogy egy értékes, jelentős ráfordításokkal előállított takarmány a lehető legkisebb veszteséggel jusson el az állatokhoz, a lehető legízletesebb legyen és a lehető legmagasabb hozamot eredményezze.

A Maize-All szilázstartósító és a Mycosorb toxinkötő készítményeket Magyarország jelentős részén a Holstein Genetika Kft. forgalmazza. Munkatársaink készséggel állnak partnereink rendelkezésére!

Alkalmazás:

A tasak tartalmát oldjuk fel 2,5–5 liter friss, hideg vízben. Hagyjuk állni 10 percig. Hígítsuk fel 100 literre.

Adagolás: 2 gramm/tonna vagy összekeverés után 2 liter/tonna.

Kistérfogatú alkalmazás:

A tasak tartalmát oldjuk fel 3,75 liter friss, hideg vízben. Hagyjuk állni 10 percig, majd töltsük bele az applikátorba.

Adagolás: 2 gramm/tonna vagy összekeverés után 75 ml/tonna.

Milyen előnyökkel jár a Maize-All FVA alkalmazása?

- ✓ Csökkenti a szárazanyagveszteségeket
- ✓ Javítja a fermentáció hatásfokát
- ✓ Visszaszorítja a penészgombák szaporodását
- ✓ Megőrzi a kukoricasilázs keményítőtartalmát
- ✓ Fokozza az ízletességet
- ✓ Növeli a takarmányfelvételt
- ✓ Javítja az állatok teljesítményét

A megfelelő kukoricasilázási technológia nagyon fontos annak biztosításához, hogy a Maize-All FVA készítmény alkalmazása a lehető legnagyobb előnyökkel járjon.

Alltech®

a tögygyulladás ellen

A tögygyulladás soktényezős betegség, azonban az ellene szükséges hatékony védekezési program elemeit a tudomány és a gyakorlat már tisztázta.

A hangsúly a megelőzésen van, amelyet komfortos, száraz, tiszta, minél stresszmentesebb környezettel, szakszerű és pontos fejjessel, **hatékony bimbőfertőtlenítéssel**, szárazraállításkor tőgynegyedenkénti antibiotikumos kezeléssel, a fejőberendezés rendszeres ellenőrzésével és karbantartásával, továbbá a fertőzött (magas sejtszámú, illetve Staphylococcus-os) tehenek elkülönítésével szolgálunk.

HOLSTEIN GENETIKA KFT.

2100 Gödöllő, Pattantyús Ábrahám krt. 11.
Tel: 06-28-510060 • Tel./Fax: 06-28-510060

E-mail: info@holstein-genetika.hu • Web: www.holstein-genetika.hu